

UCHWAŁA NR LV/409/24
RADY MIEJSKIEJ SZLICHTYNGOWA

z dnia 14 marca 2024 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szlichtyngowa na lata 2024-2026.

Na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz.U. z 2023r. poz. 40 ze zm.), art. 176 pkt. 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.)

Rada Miejska Szlichtyngowa, uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szlichtyngowa na lata 2024-2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Szlichtyngowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2024 r.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej Szlichtyngowa

Anna Zalewska

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE SZLICHTYNGOWA
NA LATA 2024-2026**

Szlichtyngowa 2024

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Podstawa prawna.....	3
III.	Diagnoza środowiska lokalnego oraz sytuacji rodzin w Gminie Szlichtyngowa.	4
1.	Dane demograficzne.	4
2.	Sytuacja rodzin korzystających z pomocy MGOPS Szlichtyngowa.	4
IV.	Wnioski ogólne dotyczące problemów występujących w rodzinach	11
V.	Potrzeby dotyczące realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Szlichtyngowa:	11
VI.	Adresaci programu	12
VII.	Realizatorzy i partnerzy programu	12
VIII.	Cele i zadania Programu	12
IX.	Zadania Programu:	13
X.	Przewidywane efekty.....	15
XI.	Źródła finansowania	15
XII.	Monitoring i ewaluacja	15

I. Wprowadzenie.

Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, jest naturalnym środowiskiem życia dziecka. Dom rodzinny to środowisko, w którym każdy małoletni członek poddany jest socjalizacji, która kształtuje uczucia, postawy, system wartości, normy i wzory postępowania każdego człowieka. Rodzina powinna być najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka, a także źródłem zaspokajania jego potrzeb w sferze psychicznej, jak również materialno - bytowej. Dobrze funkcjonująca rodzina, konsekwentnie z powodzeniem spełnia swoje zadania, stanowi dla członków, a w szczególności dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa.

Natomiast jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, związane z uzależnieniami, przemocą, bezradnością, bezrobociem, rodzina ta wymaga wsparcia oraz monitorowania przez przedstawicieli różnych grup zawodowych, w szczególności pracownika socjalnego, asystenta rodziny, pedagoga, policji, opiekunów świetlic środowiskowych itp.

Instytucje, podejmując działania pomocowe i profilaktyczne, powinny mieć głównie na uwadze podstawową rolę opiekuńczo - wychowawczą rodziny w rozwoju dziecka. Efektywna pomoc skierowana do rodzin doświadczających trudności oraz właściwa pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym może zostać zrealizowana poprzez współpracę instytucji, organizacji oraz służb, które świadczą pomoc na poziomie gminy.

Działania władz państwowych i samorządowych w takich sytuacjach określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zadaniem własnym gminy jest między innymi, tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz prac z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szlichtyngowa na lata 2024-2026 jest propozycją zintegrowanych działań na rzecz rodziny realizowanych na terenie Gminy Szlichtyngowa.

II. Podstawa prawna

Główne kierunki działań zawarte w niniejszym programie są zgodne z kierunkami polityki w sferze społecznej, zawartymi w dokumentach strategicznych na poziomie kraju, województwa, gminy.

Podstawowym aktem prawnym, który reguluje instytucje rodziny jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

Podstawą prawną do realizacji opracowania niniejszego dokumentu jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – zgodnie z art. 176 pkt 1 do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Ponadto:

- 1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- 3) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 5) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
- 6) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

III. Diagnoza środowiska lokalnego oraz sytuacji rodzin w Gminie Szlichtyngowa.

1. Dane demograficzne.

Gmina Szlichtyngowa jest gminą miejsko – wiejską w powiecie wschowskim. W skład gminy wchodzi następujące miasto Szlichtyngowa oraz sołectwa: Dryżyna, Gola, Górczyna, Kowalewo, Jędrzychowice, Nowe Drzewce i Małe Drzewce, Stare Drzewce, Wyszaków, Zamysłów.

Gminę Szlichtyngowa według stanu na dzień 31 grudnia 2023r. zamieszkiwało 4878 mieszkańców, w tym 2454 kobiet i 2424 Mężczyzn.

Z danych Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa wynika, iż na dzień 31 grudnia 2023 r. najwięcej mieszkańców stanowiły osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela Nr 1 Ludność Miasta i Gminy Szlichtyngowa na dzień 31 grudnia 2023 roku

Ludność	Ogółem	w tym	
		kobiety	mężczyźni
Wiek przedprodukcyjny (dzieci do 18 roku życia)	996	491	505
Wiek produkcyjny (kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat)	2847	1324	1523
Wiek poprodukcyjny (Kobiety 60 lat i więcej, Mężczyźni 65 lat i więcej)	1035	639	396
Ogółem	4878	2454	2424

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa.

2. Sytuacja rodzin korzystających z pomocy MGOPS Szlichtyngowa.

Rodziny przeżywające trudności opiekuńczo - wychowawcze stanowią istotną część klientów Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej. Niezaradność najczęściej powiązana jest z innymi problemami występującymi w rodzinie: przemocą, uzależnieniami, bezrobociem czy też brakiem umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące osób korzystających z pomocy MGOPS Szlichtyngowa w latach 2021 -2023.

Tabela nr 2 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców
2021	150	358	4968	7 %
2022	200	313	4943	6%
2023	134	193	4878	4%

Źródło: Opracowanie własne.

W okresie od 2021 r. do 2023 r. zmalała liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. W 2021 roku MGOPS Szlichtyngowa obejmował pomocą 7 % mieszkańców gminy natomiast w 2023 r. 4 % mieszkańców gminy. Osoby i rodziny ubiegające się o pomoc w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej znalazły się w trudnej sytuacji życiowej z różnych przyczyn. Główne powody przyznania pomocy finansowej w MGOPS ilustruje poniższa tabela.

Tabela nr 3. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.

Lp.	Powody	Poszczególne lata		
		2021	2022	2023
1.	ubóstwo	62	64	70
2.	bezdomność	2	2	2
3.	potrzeba ochrony macierzyństwa	15	16	13
4.	bezrobocie	61	55	54
5.	niepełnosprawność	47	51	54
6.	długotrwała choroba	75	66	66
7.	bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	44	35	33
	rodziny niepełne	23	20	21
	rodziny wielodzietne	6	6	7
8.	przemoc domowa	2	1	1
9.	alkoholizm	11	6	4
10.	narkomania	0	0	0
11.	trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	4	4
12.	zdarzenie losowe	2	1	0

Źródło: Opracowanie własne

Z przedstawionych w tabeli danych wynika, iż w okresie 3 latami głównymi przyczynami przyznania świadczeń były:

- długotrwała choroba;
- ubóstwo;
- bezrobocie.

W 2023 roku Gmina Szlichtyngowa kontynuowała realizację programu w zakresie dożywiania, adresowanego do mieszkańców gminy Szlichtyngowa Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 -2023. Celem programu było zapewnienie jednego gorącego posiłku dzieciom i młodzieży uczącej się oraz wypłacenie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności rodzinom, osobom starszym, niepełnosprawnym, samotnym. Program jest elementem polityki społecznej i ma na celu zmniejszenie skutków ubóstwa osób i rodzin oraz poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych.

W 2023 r. z pomocy w formie dożywiania w placówkach edukacyjnych skorzystało 94 dzieci. Pomocą z programu „Posiłek w szkole i w domu” objęto 247 osób, ze świadczeń pieniężnych skorzystało 208 osób. W programie zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Szlichtyngowej ustalono kryterium dochodowe wynoszące 200%kryterium dochodowego:

- dla osoby samotnie gospodarującej tj. $776,00\text{zł} \times 200\% = 1552,00\text{ zł}$.
- dla osoby w rodzinie tj. $600,00\text{ zł} \times 200\% = 1200,00\text{ zł}$.

Ze sprawozdania za 2023 rok wynika, iż z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy w Szlichtyngowej skorzystało 134 rodziny w tym 44 rodziny z dziećmi, co stanowi 33 %wszystkich rodzin będących pod opieką Ośrodka. W 2023 r. zdiagnozowano występowanie problemów opiekuńczo – wychowawczych w 33 rodzinach, 15 z nich zostało objęte wsparciem asystenta rodziny.

Rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, mogą otrzymać wsparcie ze strony gminy w formie asystenta rodziny. Możliwość taka wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Szczegółowe zadania asystenta rodziny zostały określone w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem, o których mowa w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37);
13. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
14. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
15. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
16. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
17. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
18. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
19. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
20. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
21. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu

przemocy domowej lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej zatrudnia jednego asystenta rodziny, który zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, może pracować jednocześnie maksymalnie z 15 rodzinami.

Tabela nr 4 Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2021 – 2023.

Rok	Liczba rodzin objętych asystenturą w roku	Liczba dzieci w rodzinach
2021	16	44
2022	14	38
2023	15	34

Źródło: Opracowanie własne

Główny celem pracy asystenta z rodziną jest poprawa sytuacji. Asystent może zakończyć pracę z rodziną z 3 powodów: poprawy sytuacji w rodzinie i zrealizowanie planu działania, brak współpracy w zakresie działań na rzecz poprawy sytuacji rodziny, zmiana miejsca zamieszkania.

Tabela nr 5 Powody zakończenia pracy asystenta rodziny w latach 2021 – 2023.

Powód zakończenia pracy asystenta	2021	2022	2023
Poprawa sytuacji w rodzinie	3	3	5
Brak współpracy	0	0	0
Zmiana miejsca zamieszkania rodziny	3	1	2

Źródło: Opracowanie własne

Asystent po zakończeniu pracy z rodziną, podejmuje pracę z kolejną, w której występują problemy opiekuńczo - wychowawcze.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane. Zgodnie z ustawą zadaniem gminy jest szeroko pojęta profilaktyka, praca z rodziną, i pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Natomiast piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zadania związane ze sprawowaną rodzinną (rodziny zastępcze) i instytucjonalną pieczy zastępczej (placówki opiekuńczo – wychowawcze) przypisane zostały powiatom.

W myśl ustawy, za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki,

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Współfinansowanie przez gminę obejmuje następujące wydatki:

- 1) świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka;
- 2) dodatek na dziecko niepełnosprawne;
- 3) dofinansowanie do wypoczynku dziecka;
- 4) świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka;
- 5) świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki;
- 6) środki finansowe na pokrycie nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka w rodzinnym domu dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka;
- 7) środki finansowe na pomoc na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie;
- 8) środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa lub w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, oraz środki finansowe związane ze zmianą tego lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego;
- 9) świadczenie związane z remontem lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa lub jest prowadzony rodzinny dom dziecka;
- 10) wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka i osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym domu dziecka;
- 11) świadczenia dla rodziny pomocowej.

W sytuacji wyczerpania wszystkich dostępnych form pomocy rodzinie oraz zabezpieczenia dobra dziecka, dziecko umieszczane jest w pieczy zastępczej. Takie działanie jest ostateczną formą, najczęściej o umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną decyduje sąd rodzinny. W 2023 roku w pieczy zastępczej przebywało 9 dzieci, w tym nowo umieszczonych 2 dzieci. Gmina Szlichtyngowa pokrywała koszt utrzymania dzieci w pieczy w kwocie 110.599,91 zł.

Tabela nr 6 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz koszty pokrywane przez Gminę Szlichtyngowa w latach 2021 – 2023.

Rok	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Roczne wydatki gminy w tytulu pokrywania utrzymania dzieci w pieczy zastępczej
2021	11	125.838,26 zł.
2022	10	124.858,77zł
2023	9	110.599,91 zł.

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe dane pokazują, że w okresie od 2021 r. do 2023 r. zmalała liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Dane dotyczące sytuacji rodzin, u których występują problemy opiekuńczo –wychowawcze, które zebrane zostały w wyniku szczegółowej analizy rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela nr 7. Rodziny korzystające z pomocy MGOPS, w których zdiagnozowano bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Rok	Liczba rodzin			Łączna liczba osób w rodzinach	Pozostałe główne powody korzystania z pomocy zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej				
	ogółem	w tym wielodzietnych	w tym niepełnych		ubóstwo	niepełnosprawność	długotrwała choroba	alkoholizm	przemoc domowa
2021	44	6	23	166	62	47	75	11	2
2022	35	6	20	131	64	51	66	6	1
2023	33	7	21	60	70	54	66	4	1

Źródło: Opracowanie własne

Pomoc rodzinom, w których występuje problem przemocy domowej realizuje Zespół Interdyscyplinarny i powoływane przez niego grupy diagnostyczno – pomocowe, które podejmują działania w indywidualnych sprawach. Szczegółowe zadania Zespołu Interdyscyplinarnego i diagnoza zjawiska przemocy została określona w programie uchwalonym przez Radę Miasta Szlichtyngowa. Głównym założeniem Programu jest prowadzenie działalności profilaktycznych oraz interdyscyplinarna pomoc konkretnym osobom i rodzinom. Dane w tabeli określają skalę zjawiska w ostatnich trzech latach.

Tabela nr 8. Procedura Niebieskie Karty.

Rok	Liczba założonych Niebieskich Kart	Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty	Liczba spotkań grup roboczych / diagnostyczno pomocowych	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego
2021	11	9	30	5
2022	15	10	49	5
2023	11	11	30	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Powyższe dane pokazują, że w okresie od 2021 r. do 2023 r. zmalała liczba założonych Niebieskich Kart.

W 2023 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych skorzystało 193 osób. Rodziny te korzystały z szeroko rozumianej pomocy społecznej między innymi z pracy socjalnej, poradnictwa ogólnego, poradnictwa rodzinnego, pomocy przy załatwianiu spraw w urzędach, sądach, orzecznictwie do spraw niepełnosprawności, ustalania uprawnień do rent i emerytur. Pracownicy socjalni Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej przeprowadzali wywiady środowiskowe, wywiady alimentacyjne dla innych ośrodków wydawali opinie i informacje, poprzedzone wywiadem środowiskowym dla Sądów, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Policji i innych uprawnionych instytucji. Wśród klientów ośrodka dominują osoby i rodziny, w których występują różnego rodzaju dysfunkcje, mające trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie, u których występują problemy rodzinne, zdrowotne oraz konflikty z prawem.

MGOPS jest miejscem, w którym wielu mieszkańców gminy Szlichtyngowa szuka informacji na temat możliwości skorzystania ze swoich uprawnień, poszukuje możliwości rozwiązania indywidualnych problemów, w tym zrozumienia i wsparcia.

Każda osoba zgłaszająca się do Ośrodka może liczyć na profesjonalną pomoc pracownika socjalnego, z właściwego terenu, zmierzającą do rozwiązania zgłaszanego problemu.

Na przestrzeni lat powody z jakich osoby i rodziny znalazły się w sytuacji wymagającej wsparcia nie uległy zmianie. Najczęstszymi przyczynami trudnej sytuacji osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej były: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz przemoc.

Zgodnie z artykułem 6 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej praca socjalna to działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Pracownicy socjalni podejmowali działania, w formie indywidualnej pracy socjalnej z osobami i rodzinami zwierającą do:

- **uzyskania niezbędnych środków finansowych** obejmującą: pomoc w uzyskaniu świadczeń emerytalno – rentowych, świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych, pomoc w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego a także informowanie osób i rodzin o możliwościach skorzystania z innego rodzaju ulg oraz uprawnień przekładających się na sytuację finansową. To pomoc w racjonalnym gospodarowaniu budżetem domowym obejmującą wspólne planowanie z klientem wydatków poprzez hierarchizowanie potrzeb.
- **poprawy warunków mieszkaniowych** realizowaną poprzez pomoc w załatwianiu formalności związanych z uregulowaniem sytuacji mieszkaniowej (złożenie wniosku o przydział mieszkania, rozłożenie zaległości opłat mieszkaniowych na raty, umorzenie odsetek od niespłaconej zaległości).
- **pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym** obejmującą; zapewnienie niezbędnej opieki osobom starszym, w organizowaniu czasu wolnego, a także działania interwencyjne w przypadku zaniedbywania i zagrożenia wykluczeniem. Praca socjalna z osobami starszymi i niepełnosprawnymi oparta była na budowaniu systemu wsparcia środowiskowego niezbędnego do prawidłowego funkcjonowaniu w środowisku. Pracownicy socjalni pomagali w uzyskaniu stopnia niepełnosprawności, udzielali informacji o uprawnieniach osób niepełnosprawnych, udzielali pomocy w zorganizowaniu wyjazdu do sanatorium lub na turnus rehabilitacyjny, wizyt lekarskich, świadczeń z Narodowego Funduszu Zdrowia.
- **poprawy funkcjonowania rodziny**, poprzez poradnictwo i edukację w obszarze opieki i wychowania dzieci, w tym pomoc w rozwiązywaniu problemów opiekuńczych i wychowawczych (informacja dotycząca placówek wspierających rozwój dziecka). Pomoc

świadczona była w rozwiązywaniu lub łagodzeniu konfliktów rodzinnych i sąsiedzkich, wsparcie dla osób doznających przemocy (procedura Niebieskie Karty), informowanie o dostępnym poradnictwie specjalistycznym i motywowanie do skorzystania z takiego poradnictwa oraz kierowanie na terapię. W toku pracy z rodziną pracownicy socjalni współpracowali z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi oraz organizacjami porządkowymi świadczącymi pomoc rodzinom i dzieciom.

- **praca socjalna na rzecz osób zaburzonych psychicznie**, która polegała m.in. na pomocy w uzyskaniu konsultacji psychologicznej lub psychiatrycznej, motywowaniu do systematycznego leczenia, monitorowaniu objawów zaostrzenia choroby. Była to pomoc rodzinie w radzeniu sobie z następstwami choroby. To także działania w celu uzyskania postanowienia o umieszczeniu w szpitalu lub w domu pomocy społecznej. Praca socjalna z tą grupą osób oraz ich rodzinami polegała również na pomocy w tworzeniu sieci oparcia społecznego poprawiającego funkcjonowanie osoby chorej w środowisku.

IV. Wnioski ogólne dotyczące problemów występujących w rodzinach

Z powyższych danych wynika, że działania w zakresie wsparcia rodziny w Gminie Szlichtyngowa są realizowane przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych, a także innych specjalistów, poprzez profilaktykę, poradnictwo specjalistyczne, usługi opiekuńcze oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Do głównych problemów rodzin zamieszkujących w Gminie Szlichtyngowa można zaliczyć:

- występujące w wielu rodzinach ubóstwo i zagrożenie wykluczeniem społecznym,
- niepełnosprawność i choroby,
- niewydolność rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym niskie zaangażowanie rodziców w rozwój dzieci np. pomoc w odrabianiu lekcji,
- nadużywanie alkoholu,
- przemoc domową.

Z przeprowadzonej diagnozy lokalnej wynika, że uzupełnienia wymagają zadania dotyczące tworzenia oraz rozwoju wsparcia w zakresie opieki nad dzieckiem, pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wsparcie rodzin w opiece i wychowaniu. Związany z tym problem tj. brak zagospodarowania czasu wolnego dzieci, mała oferta różnorodnych form spędzania czasu wolnego, brak zainteresowania rodziców oraz ich niskich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, nałogów i innych problemów wymagają podjęcia działań ze strony instytucji pomocowych. Ponadto oferta specjalistycznej pomocy dla rodziców dzieci jest niedostateczna (psycholog, pedagog, terapeuta, mediator).

V. Potrzeby dotyczące realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Szlichtyngowa:

1. realizacja programu wspierania rodziny;
2. kontynuacja pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez zapewnienie asystenta rodziny;
3. zwiększenie dostępu do specjalistycznego wsparcia, w szczególności pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej i mediacji;
4. organizowanie i finansowanie szkoleń dających możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny oraz innych osób pracujących na rzecz rodziny (pracownicy socjalni, członkowie grup diagnostyczno - pomocowych);

5. podjęcie działań zmierzających do wspierania rodzin w środowisku lokalnym poprzez finansowanie i organizację szkoleń oraz tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
6. utworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
7. kontynuacja pomocy w postaci usług opiekuńczych w zależności od potrzeb;
8. zachęcanie członków rodzin do udziału w spotkaniach w ramach tzw. „grup wsparcia” lub „grup samopomocowych”;
9. kontynuowanie współpracy w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej;
10. kontynuacja współfinansowania pobytu dzieci w rodzinie zastępczej lub innej placówce;
11. kontynuacja monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem i przeżywających trudności przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny;
12. kontynuacja działań w zakresie poszerzania świadomości mieszkańców gminy o ofercie pomocowej dla rodzin z dziećmi.

VI. Adresaci programu

Program skierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Szlichtyngowa, a w szczególności:

- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodzin, którym zostały odebrane lub ograniczone prawa rodzicielskie,
- rodzin dysfunkcyjnych,
- rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze

VII. Realizatorzy i partnerzy programu

Koordynatorem Programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej we współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Miasta i Gminy w Szlichtyngowej,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Komisariat Policji w Szlichtyngowej,
- Szkoły i przedszkola,
- Placówki służby zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie we Wschowie,
- Powiatowy Urząd Pracy we Wschowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wschowie,
- Organizacje pozarządowe,
- Parafie z terenu gminy Szlichtyngowa.

VIII. Cele i zadania Programu

Cel główny:

Udzielanie kompleksowej pomocy oraz wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem w Gminie Szlichtyngowa.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
2. Rozwijanie systemu pomocy rodzicom biologicznym w opiece nad dziećmi;
3. Prowadzenie działalności profilaktycznej oraz rozwój współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny;

IX. Zadania Programu:

Zadania Programu oraz jego realizatorzy i założone wskaźniki przedstawia poniższa tabela z podziałem na poszczególne cele szczegółowe. Poniższe zadania realizowane będą w czasie obowiązywania Programu, czyli od 2024 do 2026 roku.

Cel szczegółowy nr 1 Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę socjalną i wsparcie asystenta rodziny;	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- liczba rodzin i osób korzystających z pracy socjalnej, liczba rodzin i osób objętych wsparciem asystenta rodziny,
2. Wspieranie rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej;		- liczba rodzin i osób, które skorzystały z pomocy finansowej i rzeczowej,
3. Organizowanie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;		- liczba rodzin i osób, które skorzystały z pomocy w formie usług,
4. Zapewnienie rodzinom z gminy Szlichtyngowa dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego oraz w miarę potrzeb terapii i mediacji;		- liczba udzielonych konsultacji i porad,
5. Tworzenie warunków i organizacja spotkań dla rodzin w celu wymiany doświadczeń i zapobieganiu izolacji;		- liczba rodzin i osób korzystających z terapii lub mediacji,
6. Przeciwdziałanie przemocy domowej;		- liczba spotkań dla rodzin,
7. Prowadzenie spraw zmierzających do podjęcia leczenia uzależnienia;		- liczba wszczętych i zakończonych procedur Niebieskie Karty,
		- liczba osób, wobec których prowadzone jest postępowanie w

8. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.		<p>przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego,</p> <p>- liczba szkoleń dla rodzin wspierających.</p>
--	--	---

<p>Cel szczegółowy nr 2</p> <p>Rozwijanie systemu pomocy rodzicom biologicznym w opiece nad dziećmi</p>		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
<p>1. Utworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci;</p> <p>2. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej;</p> <p>3. Prowadzenie działań profilaktyczno-wychowawczych w szkołach;</p> <p>4. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z terenu gminy Szlichtyngowa;</p> <p>5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p>	<p>Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu</p>	<p>- liczba placówek wsparcia dziennego,</p> <p>- liczba dzieci uczęszczających do placówek,</p> <p>- liczba uczniów objętych działaniami profilaktyczno-wychowawczymi w szkołach,</p> <p>- liczba dzieci korzystających z wypoczynku,</p> <p>- liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej,</p> <p>- liczba rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,</p> <p>- liczba dzieci objętych monitoringiem.</p>

<p>Cel szczegółowy nr 3</p> <p>Prowadzenie działalności profilaktycznej oraz rozwój współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny</p>		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
<p>1. Uświadamianie rodzin „mieszkańców gminy Szlichtyngowa o dostępnych</p>	<p>Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu</p>	<p>- liczba broszur, plakatów, ulotek informacyjnych,</p>

formach pomocy rodzinie w przypadku trudności; 2. Prowadzenie działań poprawiających współpracę instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny; 3. Doskonalenie kadry(szkolenia dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz innych osób pracujących z rodziną); 4. Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny; 5. Organizowanie lokalnych kampanii na rzecz rodziny; 6. Prowadzenie bieżącej diagnozy sytuacji rodzin w gminie Szlichtyngowa		- liczba działań w zakresie współpracy z instytucjami (spotkań, konsultacji, posiedzeń zespołów, wydanych opinii i informacji o rodzinie), - liczba szkoleń dla kadry, - liczba osób korzystających ze szkoleń, - liczba spotkań, konferencji lub seminariów
--	--	---

X. Przewidywane efekty

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- przywrócenie rodzinom zdolności prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- poprawa sytuacji socjalnej rodzin, a w szczególności rodzin zagrożonych odebraniem dziecka z rodziny,
- zminimalizowanie ryzyka powstawania sytuacji kryzysowych w rodzinach,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej,
- poprawa systemu wsparcia rodziny w opiece nad dzieckiem,
- rozwijanie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny,
- zwiększenie świadomości mieszkańców gminy oraz osób pracujących na rzecz rodzin, o problemach rodzin oraz możliwościach pomocy.

XI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

1. środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej na realizację tego programu oraz pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
2. dotacje z budżetu państwa,
3. środki pozabudżetowe – projekty.

XII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Zebrane dane posłużą ocenie

skuteczności podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej w terminie do 31 marca każdego roku sporządzi sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zgodnie z powołaną ustawą zadaniem gminy jest szeroko rozumiana profilaktyka, praca z rodziną w celu stworzenia optymalnych warunków dla opieki i wychowania dzieci.

Uchwałą Nr XX/151/20 z dnia 25 listopada 2020r. Rada Miejska Szlichtyngowa przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szlichtyngowa na lata 2021-2023. W związku z powyższym Rada Miasta Szlichtyngowa w celu ustawowego obowiązku powinna uchwalić Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szlichtyngowa na lata 2024-2026 jest strategicznym dokumentem Gminy opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku. Samorządy gminne mają ogromny wpływ na kształtowanie polityki rodzinnej i ochronę rodziny w Polsce. Działania prorodzinowe powodują umacnianie pozycji i roli rodzin w strukturze społecznej. Skutkuje to poczuciem bezpieczeństwa rodzin i stwarzaniem możliwości do prawidłowego ich funkcjonowania w środowisku. Rodzina jest wartością, o którą należy dbać w sposób szczególny. Rolą gminy jest profilaktyka oraz wieloaspektowa pomoc rodzinie w kryzysie, w celu ograniczenia skutków kryzysu i jak najszybszego przezwyciężenia trudności. Prawidłowa diagnoza problemów rodziny oraz działania profilaktyczne wspierające dziecko w rodzinie są formą najbardziej optymalną i skuteczną. Działania wspierające rodziny, zmierzające do zachowania jej spójności są korzystne zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych. Prawidłowo funkcjonująca rodzina realizuje zadania na rzecz własnych członków, jak i społeczeństwa. Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2026 adresowany jest do rodziny przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze. Program określa zadania, których realizacja przyczyni się do zmniejszenia skali problemów społecznych w Gminie Szlichtyngowa.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szlichtyngowa na lata 2024-2026 jest zbudowanie zintegrowanego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez:

- 1) eliminowanie czynników skutkujących wykluczeniem rodzin;
- 2) tworzenie infrastruktury instytucjonalnej – organizacyjnej i finansowej wspierającej programy integracji między pokoleniowej, włączenie w życie społeczności dzieci i młodzieży w szczególności niepełnosprawnej oraz osób z deficytami edukacyjno – wychowawczymi i nieprzystosowanymi społecznie;
- 3) organizowanie, promowanie i realizowanie interdyscyplinarnych programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży oraz przestępczości młodzieży.

W związku z powyższym konieczne jest uchwalenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szlichtyngowa na lata 2024-2026.